

Быки-производители, кровь, каротин, общий белок, кальций, фосфор, лейкоциты

MORPHOLOGICAL AND BIOCHEMICAL INDICATORS OF BLOOD OF BULLS-SIRES OF HOLSTEIN BREED OF DIFFERENT LINES. Kamenska I.

Results of researches of morphological and biochemical structure of blood in bulls-sires Holstein breeds is black - also red-motley colors of different lines are stated.

Bulls-sires, blood, carotene, the general fiber, calcium, phosphorus, leukocytes

УДК 636.2.033.05 (477)

**В. Г. КЕБКО, Ю. В. ВДОВИЧЕНКО, Р. В. КУР'ЯТА,
Н. Р. СТРЕТОВИЧ, І. В. КОРХ***

Інститут розведення і генетики тварин НААН

**Інститут тваринництва НААН*

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ ВІТЧИЗНЯНИХ М'ЯСНИХ ПОРІД

◇

Встановлено, що бугайці створюваної симентальської м'ясної породи за інтенсивної відгодівлі та оптимізації раціонів за дефіцитними макро- і мікроелементами мали середньодобові прирости на рівні 1280 г, забійний вихід – 60,6% і затрати кормів на 1 кг приросту – 7,3 к. од. При відгодівлі бугайців південної м'ясної породи зеленими кормами з годівниць за помірного вмісту концентратів у раціонах та оптимізації раціонів за дефіцитними макро- і мікроелементами середньодобові прирости рівнялись 1019 г при затратах кормів на 1 кг приросту – 7,9 к. од.

М'ясна худоба, продуктивність, відгодівля, макро- і мікроелементи

Збільшення виробництва конкурентоздатної яловичини та підвищення її якості в значній мірі залежать від розведення

© В.Г. Кебко, Ю.В. Вдовиченко, Р.В. Кур'ята,
Н.Р. Стретович, І.В. Корх, 2011

Розведення і генетика тварин. 2011. № 45

худоби м'ясного напрямку продуктивності. Худоба м'ясних порід за м'ясною продуктивністю значно переважає худобу молочних і комбінованих порід, а забійний вихід у неї на 5–15% вищий, ніж у тварин молочного напрямку. Худоба м'ясних порід ефективно використовує дешеві грубі і соковиті корми та різні рештки продукції рослинництва, які іншими тваринами практично не використовуються. Наразі в Україні створюються і удосконалюються нові вітчизняні породи великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності на основі схрещування комбінованих молочно-м'ясних і м'ясних порід худоби вітчизняної і зарубіжної селекції, зокрема південна та створена симентальська породи м'ясної худоби [1, 2].

Одним з головних факторів високої продуктивності м'ясної худоби і виробництва високорентабельної і конкурентоспроможної яловичини є оптимізація поживності раціонів за рівнем обмінної енергії та вмістом усіх поживних і біологічно активних речовин, які за сучасними нормами включають більше 30 показників. В останні роки в Україні розроблено нові уточнені і удосконалені деталізовані норми для годівлі м'ясної худоби [3–7].

Мета наших досліджень – вивчити в експериментальних дослідженнях м'ясну продуктивність вітчизняних порід м'ясної худоби (створюваної симентальської і південної м'ясної) при оптимізації раціонів за дефіцитними макро- і мікроелементами згідно з розробленими в останні роки в Україні уточненими і доповненими деталізованими нормами для м'ясної худоби.

Матеріали та методи досліджень. Схеми дослідів і показники продуктивності піддослідних тварин наведені в табл. 1.

Перший дослід провели в НВП «Олімпік-Агро» (с. Івки Богуславського району Київської області) на двох групах бугайців-аналогів створюваної симентальської м'ясної породи (по 15 гол.) за інтенсивної відгодівлі на концентратно-силосних раціонах, з яких 1 група була контрольна, а 2 – дослідна. Тривалість головного періоду дослідів – 102 дні. Дефіцит макро- і мікроелементів в основному раціоні в порівнянні з деталізованими нормами в середньому за дослід становив: кальцію – 15,0; сірки – 14,5; цинку – 41,1; марганцю

– 31,0; міді – 23,7; кобальту – 39,8%. З метою поповнення дефіциту вказаних макро-, мікроелементів у головний період досліду бугайці дослідної групи додатково до основного раціону одержували солі дефіцитних макро-, мікроелементів згідно з деталізованими нормами для м'ясної худоби в кількостях, приведених в схемі досліду.

1. Схеми проведення дослідів і продуктивність бугайців

Показник	Створювана симентальська м'ясна порода		Південна м'ясна порода	
	контрольна	дослідна	контрольна	дослідна
1	2	3	4	5
Кількість тварин, гол.	15	15	9	9
Тривалість головного періоду досліду, дні	102	102	99	99
Солі макро- мікроелементів/доба:				
кухонна сіль, г	63,5	63,5	50,0	50,0
крейда, г	–	24,9	–	–
глауберова сіль, г	–	–	–	15,0
сірка, г	–	5,0	–	5,0
цинк сірчаноокислий, мг	–	1011,5	–	491,0
марганець сірчаноокислий, мг	–	775,8	–	491,0
мідь сірчаноокисла, мг	–	92,2	–	14,0
кобальт				
сірчаноокислий, мг	–	14,1	–	11,0
калій йодистий, мг	–	–	–	2,8
Середньодобовий приріст, г (M±m)	1114±31	1280±24	952±48	1019±45
± г до контролю	–	+166	–	+67
± % до контролю	–	+14,9	–	+7,0
Вірогідність різниці, P	–	< 0,001	–	> 0,05
Затрати к. од. на 1 кг приросту	9,1	7,9	7,8	7,3
± % до контролю	–	-13,2	–	-6,4
Маса туші, кг	257,4	257,9	–	–

1	2	3	4	5
Маса внутрішнього жиру, кг	12,3	13,5	—	—
Забійна маса, кг	267,4	289,5	—	—
Вихід туш, %	57,3	57,8	—	—
Забійний вихід, %	60,2	60,6	—	—
± % до контролю	-	+0,7	—	—

Другий дослід провели в ТОВ ВНФ «Зеленогірське» Любашівського р-ну Одеської області на двох групах бугайців-аналогів південної м'ясної породи (по 9 гол.) при відгодівлі на раціонах з зеленими кормами з помірним вмістом концентрованих кормів, з яких 1 група була контрольна, а 2 — дослідна. Тривалість головного періоду дослідження — 99 днів. Дефіцит макро- і мікроелементів в основному раціоні в порівнянні з деталізованими нормами в середньому за дослід становив, % : сірки — 25,0; цинку — 30,0; марганцю — 20,0; міді — 30,0; кобальту — 30,0; йоду — 40. Для поповнення дефіциту вказаних макро- і мікроелементів у головний період дослідження бугайці дослідної групи додатково до основного раціону одержували солі дефіцитних макро-мікроелементів згідно з деталізованими нормами для м'ясної худоби в кількостях, приведених в схемі дослідження.

Визначення живої маси у бугайців контрольних і дослідних груп проводили на початку і в кінці головного періоду дослідження. Одержані матеріали оброблено біометрично [8].

Результати досліджень. В результаті проведення першого науково-господарського дослідження встановлено, що додаткова підгодівля бугайців створюваної симентальської м'ясної породи за інтенсивної відгодівлі при концентратно-силосному типі відгодівлі солями дефіцитних згідно з деталізованими нормами макро- і мікроелементів підвищила середньодобову прирости з 1114 г у контрольній групі до 1280 г (+166 г, +14,9%, $P < 0,001$). Забійний вихід у бугайців дослідної групи збільшився з 60,2% у контролі до 60,6%, а затрати кормів на 1 кг приросту знизились на 13,2%. Прибуток на 1 грн затрат на мінеральні підкормки — 4,78 грн.

За результатами другого експериментального дослідження встановлено, що підгодівля бугайців дослідної групи солями з дефіцитними макро- і мікроелементами на фоні раціонів з зеленими кормами підвищила середньодобові прирости живої маси на 67 г (з 952 г у контролі до 1019 г у досліді, або на 7,5%). Затрати кормів на 1 кг приросту у бугайців контрольної групи рівнялись 7,8 к.од., дослідної – 7,3 або 93,6% від контролю. Прибуток на 1 грн затрат на мінеральні підкормки становив 1,75 грн.

Дещо нижчі середньодобові прирости у бугайців південної м'ясної породи у порівнянні з бугайцями створюваної симентальської м'ясної породи пояснюються нижчим рівнем годівлі бугайців південної м'ясної породи: 2,0 к.од. на 1 ц живої маси проти 2,4 к. од. у бугайців створюваної симентальської м'ясної породи.

Отже, в умовах проведених досліджень бугайці створюваної симентальської і південної м'ясних порід проявили достатньо високі продуктивні якості і оплату корму приростами. Разом з тим, роботи щодо підвищення м'ясних якостей цих порід необхідно продовжувати як шляхом поглиблення селекційного процесу, так оптимізації годівлі й утримання тварин.

На основі проведених досліджень розроблено регіональні мінеральні премікси для відгодівлі м'ясної худоби в зонах Лісостепу і Степу (табл. 2).

2. Склад мінеральних преміксів

Інгредієнти	Відгодівля			
	інтенсивна		на зелених кормах	
	%	на 1 т/кг	%	на 1 т/кг
Сіль кухонна	66,64	666,4	70,316	703,16
Крейда	26,13	261,3	–	–
Глауберова сіль	–	–	21,094	210,94
Сірка	5,26	52,6	7,031	70,31
Цинк сірчаноокислий	1,06	10,6	0,690	6,90
Марганець сірчаноокислий	0,81	8,1	0,690	6,90
Мідь сірчаноокисла	0,085	0,85	0,160	1,60
Кобальт сірчаноокислий	0,015	0,15	0,015	0,15
Калій йодистий	–	–	0,004	0,04
Добова доза на 100 кг живої маси, г	23		20	

Висновки. Встановлено високий генетично зумовлений продуктивний потенціал створюваної в Україні симентальської та південної м'ясних порід.

Бугайці створюваної симентальської м'ясної породи за інтенсивної відгодівлі та оптимізації раціонів за дефіцитними макро- і мікроелементами мали середньодобові прирости на рівні 1280 г, забійний вихід – 60,6% і затрати кормів на 1 кг приросту – 7,9 к. од.

При відгодівлі бугайців південної м'ясної породи зеленими кормами з годівниць за помірного вмісту концкормів в раціонах та оптимізації раціонів за дефіцитними макро- і мікроелементами середньодобові прирости рівнялись 1019 г при затратах кормів на 1 кг приросту 7,3 к. од.

Дослідження щодо підвищення м'ясних якостей цих порід необхідно продовжувати як шляхом поглиблення селекційного процесу, так і оптимізації годівлі й утримання тварин.

1. *Концепція* розвитку м'ясного скотарства в Україні на період до 2010 року / Ю. Ф. Мельник [та ін.] – К., 1999. – 66 с.

2. *Стратегія* розвитку м'ясного скотарства в Україні в контексті національної продовольчої безпеки / М. В. Зубець [та ін.] – К.: Аграрна наука, 2005. – 177 с.

3. *Організація* нормованої повноцінної годівлі великої рогатої худоби при виробництві яловичини в господарствах України : рекомендації / М. Зубець [та ін.]. – Х., 2002. – 63 с.

4. *Організація* нормованої годівлі великої рогатої худоби м'ясних порід і типів : рекомендації / А. Т. Цвігун [та ін.] – К., 1999. – 73 с.

5. *Норми* і раціони годівлі молодняку великої рогатої худоби м'ясних порід і типів / А. Т. Цвігун [та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. – 45 с.

6. *Годівля* сільськогосподарських тварин : довідник зооветспеціаліста / А. Т. Цвігун [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Абетка. – 2003. – 95 с.

7. *Повозніков, М. Г.* Системи нормованої годівлі молодняку великої рогатої худоби м'ясних порід : наук.-практ. реком. / М. Г. Повозніков. – Кам'янець-Подільський : Аксіома. – 2007. – 71 с.

8. *Плохинский, Н. А.* Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М. : Колос, 1969. – 256 с.

ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ БЫЧКОВ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ МЯСНЫХ ПОРОД. Кебко В. Г., Вдовиченко Ю. В., Кур'ята Р. В., Стретович Н.Р., Корх И.В.

Установлено, что бычки создаваемой симментальской мясной породы при интенсивном откорме и оптимизации рационов за дефицитными макро-и микроэлементами имели среднесуточные привесы на уровне 1280 г, убойный выход – 60,6% и затраты кормов на 1 кг привеса – 7,3 кормовых единиц. При откорме бычков южной мясной породы зелеными кормами из кормушек при умеренном содержании концентратов в рационах и оптимизации рационов за дефицитными макро- микроэлементами среднесуточные привесы равнялись 1019 граммам при затратах кормов на 1 кг привеса – 7,9 кормовых единиц.

Мясной скот, производительность, откорм, макро-и микроэлементы

PRODUCTIVITY OF BULLS OF THE DOMESTIC MEAT BREEDS. Kebko V., Vdovichenko Y., Kurjata R., Stretovich N., Korh I.

High genetically productive potential of bull-calves of created simental of meat breed is set, which at the intensive fattening and optimization of rations after a deficit macro- oligoelementss were have average daily increases at the level of a 1280 gramme, for slaughter output – 60,6% and expenses of forages on 1 kg of increase – 7,3 forage units. At fattening of bull-calves of the Sonth meat breed by green sterns from feeding troughs at moderate maintenance of concentrated forages in rations and optimization of rations after a deficit macro- average daily increases were evened oligoelementss 1019 grammes at the expenses of forages on 1 kg of increase – 7,9 forage units.

Beef cattle, productivity, fattening, macro- and oligoelementss